

Ceramika odnajdywana podczas wykopalisk, zajmuje szczególne miejsce w badaniach archeologicznych regionu Morza Śródziemnego, z kilku powodów. Po pierwsze, stanowiła jeden z najczęściej produkowanych i transportowanych towarów w czasach starożytnych. Po drugie, ogromna jej ilość przetrwała do dziś, ze względu na odporność materiału ceramicznego na procesy tafonomiczne. Po trzecie, ceramika jest niezwykle cennym wskaźnikiem chronologii, ponieważ była podatna na zmiany stylistyczne, a naczynia łatwo ulegały stłuczeniu i co za tym idzie, często wymieniane.

Interdyscyplinarne badania ceramiki odkrywanej podczas wykopalisk archeologicznych rzucają zupełnie nowe światło na wiele aspektów życia dawnych społeczeństw. Takie podejście łączy badania archeologiczne, które pozwalają scharakteryzować zabytki na podstawie cech fizycznych widocznych gołym okiem i za pomocą dotyku (analiza makroskopowa), z metodami wykorzystywanymi w naukach technicznych oraz matematyczno-przyrodniczych (analiza chemiczna, analiza petrograficzna). Wykorzystanie takiej metodologii daje możliwość dowiedzenia się, gdzie i w jaki sposób wytwarzano ceramikę, a w konsekwencji zrekonstruowania mobilności dóbr, ludzi i technologii, oraz zmian w kulturze i tradycji.

Interdyscyplinarna metodologia wykorzystana będzie w proponowanym projekcie, który będzie poświęcony badaniom ceramiki odkrytej podczas francuskich i greckich wykopalisk na wyspie Delos (miejsce wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO). Delos jest położone na Morzu Egejskim, w centrum Cyklad. Materiał ceramiczny będący przedmiotem tych badań, jest datowany na okres hellenistyczny (od końca IV do I w. p.n.e.), najważniejszy okres w historii wyspy. Początek okresu hellenistycznego wyznacza upadek ateńskiej dominacji i niepodległość wyspy (314-167/166 r. p.n.e.). Na Delos był to czas politycznych zmian oraz transformacji gospodarczej, religijnej, administracyjnej i kulturowej. W 167 lub 168 r. p.n.e. Rzymianie oddali wyspę Ateńczykom i przekształcili ją w "bezczłowy" port. Jest to początek okresu późnohellenistycznego lub tzw. drugiej ateńskiej dominacji (167/166 - 88 /69 r. p.n.e.). W tym stuleciu wyspa odegrała kluczową rolę w handlu między zachodnią i wschodnią częścią basenu Morza Śródziemnego. Jednakże, pomimo ogromnego znaczenia wyspy w całym hellenistycznym świecie, wciąż istnieje luka w rozumieniu transformacji gospodarczej, społecznej i kulturowej, która miała miejsce na Delos w II w. p.n.e., a także relacji między Delos i sąsiednimi wyspami w obu fazach okresu hellenistycznego.

Ceramika odkrywana na Delos datowana na obie fazy okresu hellenistycznego jest bardzo liczna i zawiera różne kategorie, tj. ceramikę stołową, naczynia kuchenne, lampki oliwne oraz materiały budowlane. Materiał ten stanowi istotne źródło informacji, które w przypadku Delos jest niedocenione. Wcześniejsze badania koncentrowały się głównie na ceramice importowanej z odległych ośrodków produkcyjnych i jedynie ograniczona liczba badań została przeprowadzona na potencjalnych materiałach lokalnych/regionalnych. Przyczynia się do tego także brak odkrytych hellenistycznych warsztatów garncarskich. To z kolei zmuszało badaczy do formułowania bardzo ogólnych stwierdzeń dotyczących dystrybucji i cyrkulacji ceramiki, które wskazują kierunki wymiany dóbr i ich skalę. Informacje te są niezbędne do poznania antycznej ekonomii i kontaktów kulturowych na płaszczyźnie lokalnej, dlatego gospodarczy i kulturowy obraz Delos i innych wysp w okresie hellenistycznym jest wciąż niejasny. By uzupełnić tę lukę, w pierwszej kolejności należy odpowiedzieć na kilka pytań:

- Czy ceramika była produkowana na Delos lub na podległym terytorium Rheneia w okresie hellenistycznym?
- Które regionalne centra produkcyjne zaopatrywały Delos w materiał ceramiczny?
- Jakie zmiany zachodziły w strukturze zaopatrzenia Delos ze źródeł regionalnych, w technologii produkcji oraz w potencjalnej lokalnej produkcji?

Odpowiedzi na te pytania badawcze dostarczą nowych danych umożliwiających zbadanie przemiany ekonomicznej, społecznej i kulturowej, która miała miejsce na wyspie. Ponadto wyjaśnią charakter relacji między Delos i sąsiednimi wyspami oraz zobrazują transformacje jakie można w tych relacjach zaobserwować.